

Jana Maláčová, MSc.

ministryně práce a sociálních věcí

MPSV ČR

Na Poříčním právu 1/376

128 01 Praha 2

Praha 6. 5. 2020

Vážená paní ministryně,

obracíme se na Vás, protože jsme silně znepokojeni situací v sociálních službách a zastavením jejich deinstitucionalizace.

- **Zastaralý systém sociálních služeb** stojící na převážně velkokapacitních pobytových službách je pro lidi (klienty i personál) nevýhodný, ohrožující a nerespektující jejich potřeby a práva zaručené zákony. Smutným dokladem jsou zveřejněné kauzy ústavů (např. Slunečnice, Vejprty, Náměšť). Současná pandemie jen zvýraznila nebezpečí, kterým jsou lidé v ústavech vystaveni: segregace, izolace, zvýšené riziko nákazy mezi množstvím lidí a nedostatečná zdravotní péče... Přesto jsou ústavní, rezidenční služby v České republice dále rozvíjeny a podporovány:
 - investováním a provozováním velkokapacitních pobytových zařízení ústavního typu,
 - nedostatečnou podporou komunitních služeb a pečujících osob,
 - nedostatečnou prevencí institucionalizace ohrožených dětí, dospělých i seniorů.
- V podobě, v jaké byla **předložena, rezignuje novela Zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, na závazky České republiky směřující k deinstitucionalizaci sociálních služeb**. Neinkorporuje do sebe povinnost činit postupné kroky směřující k rozvoji podpory lidí v jejich přirozeném prostředí formou terénních a ambulantních služeb a utlumovat činnost ústavních zařízení, ani nezakotvuje mechanismy, které by zabránily vzniku nových ústavů či dalšímu rozvoji těch stávajících. (*Právní argumentace k novele viz Příloha*).
- Navzdory mnohaleté přípravě a již druhému předatování zůstal **Akční plán přechodu od ústavní péče k podpoře v komunitě v ČR** ve své poslední podobě návrhem sice rozsáhlým, ale velmi obecným a deklaratorním. Není to realizovatelný plán skutečné změny, neobsahuje konkrétní kroky, termíny ani rozpočty. Reálně se tedy o žádný akční plán nejedná, a nelze tak od něj ani očekávat, že by mohl přinést zásadní změnu v systému sociálních služeb směrem k jejich deinstitucionalizaci. Navíc nemůže být zárukou pro evropské dotace v tom, že by garantoval, že nebudou financovány nové instituce či investováno do stávajících.
- Koncepce rozvoje komunitních a individualizovaných služeb chybí. **Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016–2025** zůstala v deklaratorní rovině, nenaplněvaná, navíc obsahuje i pasáže, podle kterých mohou být dále rozvíjeny i ústavní, velkokapacitní instituce.
- Citelně chybí také **participace lidí s postižením**, zapojení uživatelů sociálních služeb do rozhodovacích procesů. Za významný nedostatek přípravy předkládané novely Zákona o sociálních službách považujeme skutečnost, že lidé, na které tato novela bude mít největší dopad, lidé, kterým jsou sociální služby poskytovány, **nebyli a nejsou zapojeni do její přípravy a jejich pohledy a přání nebyly při přípravě novely brány jako relevantní**.

Vážená paní ministryně, při vědomí výše uvedeného Vás **naléhavě žádáme o následující:**

1. Nepředkládejte vládě novelu Zákona o sociálních službách ve stávající podobě, ale připravte **novelu, která bude výrazem respektu k právu lidí se znevýhodněním na nezávislý způsob života a zapojení do společnosti.**
2. Konejte proaktivně ve smyslu naplňování závazků vyplývajících z přijetí Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením OSN, kterou ČR ratifikovala před deseti lety. **Začněte se skutečnými změnami směrem k podpoře lidí v jejich prostředí, bez doživotního pobytu v ústavu, bez ztráty vztahů, bez ztráty neformální pomoci od rodiny a komunity, bez ohrožení vyplývajících z pobytu v ústavech a s podporou moderních sociálních služeb a na základě principů individualizované podpory a péče.**

Jen následující aktivity mohou prokázat restartování deinstitucionalizace:

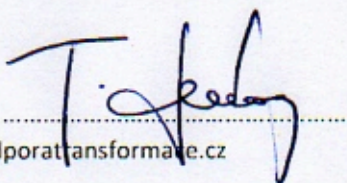
- investování do komunitních služeb a podpory pečujících osob,
- zastavení investic do výstavby ústavů,
- zastavení přijímání lidí do ústavů.

Předem děkujeme, že našim argumentům a výzvě budete věnovat pozornost.

S pozdravem

za Jednotu pro deinstitucionalizaci

Mgr. **Terezie Hradilková**, předsedkyně
+ 420 777 234 030, terezie.hradilkova@podporatransformace.cz



za Alianci pro individualizovanou podporu

Agáta Jankovská, ředitelka
+420 777 242 823, agata@detiuplnku.cz

za Platformu pro sociální bydlení

Štěpán Ripka, Ph.D., předseda
+420 774 541 245, stepan.ripka@socialnibydeni.org

za Asociaci vzdělavatelů v sociální práci

doc. PaedDr. **Tatiana Matulayová**, Ph.D., předsedkyně výkonné rady ASVSP
+420 731 664 215, tmatulay@gmail.com

a akademičtí pracovníci:

Mgr. **Martin Bednář**, Ph.D., ředitel, CARITAS – Vyšší odborná škola sociální Olomouc

Mgr. **Zlatica Dorková**, Ph.D., Katedra křesťanské sociální práce, Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého

PhDr. **Eva Dragomirecká**, Ph.D., Katedra sociální práce, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Mgr. **Dana Hradcová**, Ph.D., Katedra řízení a supervize v sociálních a zdravotnických organizacích, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy

David Kocman, Ph.D., University of Leicester

Mgr. **Kateřina Kolářová**, Ph.D., Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova v Praze a Sociologický ústav, AV ČR

doc. **Zdeněk Konopásek**, Ph.D., sociolog, Centrum pro teoretická studia UK/AV ČR

doc. PaedDr. **Tatiana Matulayová**, Ph.D., vedoucí Katedry křesťanské sociální práce, Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého

prof. PhDr. **Libor Musil**, CSc., profesor Katedry sociální politiky a sociální práce Fakulty sociálních studií Masarykovy university v Brně

Doc. PhDr. **Oldřich Matoušek**, Katedra sociální práce FF UK Praha

Mgr. **Barbora Spalová**, Ph.D., Institut sociologických studií Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy

doc. **Tereza Stockelová**, Ph.D., Sociologický ústav AV ČR, Fakulta humanitních studií UK

Michal Synek, Ph.D., Centrum pro teoretická studia, společné pracoviště Univerzity Karlovy a Akademie věd České republiky

doc. PhDr. **Jan Šiška**, Ph.D., Pedagogická fakulta UK

Mgr. **Lucie Vidovičová**, Ph.D., Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Mgr. **Miloš Votoupal**, Ph.D., Katedra sociální politiky a sociální práce, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Příloha k otevřenému dopisu: Právní argumentace připomínek JDI k návrhu novely č. Zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Přílohou přikládáme právní argumentaci, rozvádějící připomínky a námitky, které jsme k předložené novele Zákona o sociálních službách za JDI z. s. uplatnili na MPSV. Poukazuje se v nich na relevantní články Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením OSN, které jsou porušovány v ČR. Dále viz [zpráva JDI](#) pro List of Issues prior to reporting CRPD.